

NSP/2020/007

ZAPISNIK 18. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 1. 10. 2020, od 9:00 do 12:10

Lokacija seje: konferenčni klic (Skype)

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Boris Bjelica (Banka Intesa Sanpaolo d. d.), Lucija Frlec (Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja), Luka Gabrovšek (Mastercard Europe), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Mojca Kunšek (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Aleksandra Miklavčič (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Nataša Tomc Jovović (NLB d.d.), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije), Stanislava Zadavec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Prisotni namestniki članov: Igor Gabrenja (Javna agencija za varstvo konkurence), Valerija Kunštek (Finančna uprava Republike Slovenije), Polona Malalan (Slovensko zavarovalno združenje), Alina Meško (Zveza potrošnikov Slovenije), Tanja Perovšek (MBILLS d.o.o.), Matevž Pirnat (NLB d.d.), Andrej Rojc (Visa Europe), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije)

Ostali prisotni: Barbara Mesojednik (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Simona Fajdiga, Lara Madotto, Tina Vehovar Smole (vse Banka Slovenije)

Odsotni člani: Peter Grum (Finančna uprava Republike Slovenije), Aleksander Kurtevski (Bankart d.o.o.), Davor Lekić (Javna agencija za varstvo konkurence), Ivan Mohar (Slovensko zavarovalno združenje), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Paul-Alexandre Raveleau (Odbor za shemo Flik), Simon Steinman (MBILLS d.o.o.), Darja Tomše (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 18. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)
2. Analiza trga plačil v Sloveniji
  - Informacija o izvedenih aktivnostih v zvezi z analizo trga plačil v Sloveniji
3. Načrt aktivnosti NSP 2021 – 2022
  - Predstavitev predloga Načrta aktivnosti NSP 2021 – 2022
4. Takojšnja plačila
  - Poslovna takojšnja plačila v okviru plačilnega sistema BIPS
5. Aktivnosti v boju proti "sivi ekonomiji"
  - Predstavitev aktivnosti družbe Visa Europe v boju proti "sivi ekonomiji"
  - Predstavitev izsledkov mednarodne študije o "sivi ekonomiji"
6. Vpliv pandemije COVID-19 na plačevanje
  - Predstavitev izsledkov študije o vplivu pandemije COVID-19 na plačevanje
7. Razno

NSP/2020/007

Ad 1)

Potrditev dnevnega reda 18. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je pozdravil prisotne na 18. seji NSP in se jim zahvalil za udeležbo. Kljub želji, da bi tokratna seja potekala v živo, zaradi razmer, povezanih s COVID-19, to ni bilo mogoče, vendar ima komunikacija prek spleta tudi nekatere prednosti, saj sta lahko na tak način na seji hkrati prisotna tako član NSP kot tudi namestnik člana NSP, kar sicer, zaradi prostorskih omejitev sej v živo, ni mogoče. Sledil je poziv vsem prisotnim, da v zapisniku preverijo zabeleženo prisotnost in po potrebi dopolnijo listo prisotnosti.

Sledil je pregled realizacije vsebinskih sklepov 17. seje NSP. V okviru točke Letno poročilo NSP 2019 smo na 17. seji sprejeli tri sklepe, dva, ki se nanašata na navedbo v Letnem poročilu NSP 2019, da je bila večina predlogov NSP za spremembo zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma upoštevana, sta bila realizirana. Sklep, da Združenje bank Slovenije na Banko Slovenije naslovi pismo s podrobno opisano problematiko sprejetja Zakona o elektronski identiteti in storitvah zaupanja (ZEISZ), pa čaka na realizacijo. Skladno s tem smo s predstavnikom Združenja bank Slovenije določili nov datum realizacije predmetnega sklepa. Realiziran je bil tudi vsebinski sklep, ki se navezuje na Analizo trga plačil v Sloveniji, in sicer, da Banka Slovenije od vseh deležnikov pridobi stališče glede pripravljenosti na sofinanciranje analize trga plačil.

Sklep 1: NSP se je seznanil z realizacijo sklepov 17. seje NSP.

Sklep 2: Združenje bank Slovenije do 31. 10. 2020 na Banko Slovenije naslovi pismo s podrobno opisano problematiko sprejetja ZEISZ. Banka Slovenije preuči, na kakšen način bo to pobudo naslovila na Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za finance, s ciljem, da je to čim širša pobuda, ne samo Združenja bank Slovenije in/ali Banke Slovenije, temveč da je v ozadju konsenz vseh oz. večine deležnikov v NSP.

Sledila je predstavitev predloga dnevnega reda 18. seje NSP.

Sklep 3: Udeleženci so potrdili dnevni red 18. seje NSP.

Ad 2)

Analiza trga plačil v Sloveniji

S. Anko je uvodoma povzel trenutno situacijo glede izvedbe analize trga plačil v Sloveniji (analiza). Ker je od financiranja analize, kot eden izmed ključnih deležnikov, odstopila Trgovinska zbornica Slovenije ter (nepričakovano) tudi nekateri drugi deležniki, zastopani v NSP, je število deležnikov, ki so pripravljeni pristopiti k financiranju, nezadostno. Hkrati so se začele pojavljati še dodatne zahteve, ki v trenutnem konceptu analize niso zajete. Skladno s tem je bil v začetku septembra deležnikom NSP poslan dopis Banke Slovenije, s katerim smo deležnike NSP seznanili z odločitvijo, da se izvedba

NSP/2020/007

analize preloži. S. Anko je prisotne opomnil na odgovornost članov NSP, da v svojih okoljih poskrbijo za nemoteno komunikacijo in prenos informacij glede dela NSP. Nekateri deležniki NSP namreč analizo gledajo parcialno, in sicer z vidika konkretnih rešitev, ki bodo omogočale takojšnjo implementacijo. Vendar pa je analiza vseobsegajoča, z namenom pridobiti posnetek stanja na trgu plačil in vpogled v razloge za takšno stanje. Učinki analize bodo vidni šele v fazi, ko bo v okviru NSP, na podlagi izsledkov analize, oblikovan akcijski načrt za odpravo identificiranih pomanjkljivosti trga plačil.

Sledila je informacija s strani S. Anka, da smo v luči razvoja plačevanja, ki ga je dodatno spodbudila pandemija, projekt analize ponovno prijavi za pridobitev nepovratnih sredstev s strani Evropske komisije. Končna odločitev bo sicer znana šele v začetku naslednjega leta. Skladano s tem je sledil poziv vsem, ki so nameravali že v tem letu pristopiti k financiranju analize, da sredstva, ki so bila načrtovana za financiranje analize, uvrstijo v svoj finančni načrt za prihodnje leto.

V okviru razprave je več deležnikov NSP izrazilo podporo izvedbi analize, ter upanje, da tudi ostali deležniki NSP, ki sicer še niso pristopili k financiranju analize, prepoznajo pomen analize za trg plačil ter pristopijo k njenemu financiranju. Na pobudo N. Tomc Jovović je S. Anko podal nekaj informacij o t.i. študiji SPACE (Study on the Payment Attitudes of Consumers in the Euro area), izsledki katere bodo sicer javno objavljeni šele konec leta 2020, zajemali pa bodo zgolj segment potrošnikov in njihove plačilne navade.

Na osnovi razprave so bili sprejeti naslednji sklepi:

Sklep 4: Sekretariat NSP med člani NSP izvede anketo, s katero pridobi trenutno stališče deležnikov NSP glede:

- nadaljnje podpore izvedbi analize,
- maksimalne višine zneska, ki ga je posamezen deležnik NSP pripravljen prispevati k financiranju analize,
- namere, da sredstva, ki so bila planirana za financiranje analize v letu 2020, deležniki NSP uvrstijo v svoj finančni plan za leto 2021,
- morebitnih dodatnih zahtev, ki niso zajete v trenutnem konceptu analize.

Sekretariat NSP z rezultati ankete seznani vse deležnike NSP.

Sklep 5: NSP se je seznanil z aktivnostmi glede analize trga plačil v Sloveniji.

Ad 3)

Načrt aktivnosti NSP 2021-2022

T. Vehovar Smole je uvodoma pojasnila, da je od izvedbe analize odvisna večina aktivnosti, ki smo si jih zadali v Načrtu aktivnosti NSP 2019-2020. Glede na dejstvo, da analiza ne bo izvedena v skladu z zastavljenim rokom, tudi aktivnosti, ki iz te izhajajo, ne bodo, zato smo pristopili k oblikovanju

NSP/2020/007

osnutka Načrta aktivnosti 2021-2022 (osnutek načrta aktivnosti). V osnutku načrta aktivnosti so naslovljeni izzivi, ki smo jih identificirali že v Načrtu aktivnosti 2019-2020, osnovo za večino aktivnosti v osnutku načrta aktivnosti pa predstavlja izvedba analize. Ker je izvedba analize zelo kompleksen projekt, so aktivnosti, ki so vezane na analizo, v osnutku načrta aktivnosti porazdeljene na obdobje prihodnjih dveh let, bolj podrobno so opredeljeni tudi mejniki za posamezne aktivnosti, povezane z izvedbo analize. Poleg analize so v osnutku načrta vključene še nekatere druge aktivnosti, ki so se, kot tekoče aktivnosti, izvajale že v letih 2019 in 2020.

Sledilo je vabilo članom NSP, da v fazi oblikovanja načrta aktivnosti tudi sami izpostavijo izzive, s katerimi se srečujejo in so skupni vsem oz. večini deležnikov NSP, ter morebitne ostale predloge.

Sklep 6: Sekretariat NSP do 23. 10. 2020 članom NSP v pripombe in dopolnitve posreduje predlog Načrta aktivnosti NSP 2021-2022. Člani NSP do 15. 11. 2020 podajo pisne pripombe in predloge sprememb oziroma dopolnitve predloga načrta aktivnosti.

Sklep 7: Na osnovi prejetih dopolnitev s strani članov NSP Sekretariat NSP pripravi končni predlog načrta aktivnosti NSP za obdobje 2021-2022. Sledi pisni postopek za njegovo verifikacijo in formalna potrditev na 19. seji NSP, predvidoma v decembru 2020.

Ad 4)

Takojšnja plačila

S. Anko je pojasnil, da se tokratne seje, zaradi spleta okoliščin, predstavnik Odbora za shemo Flik ni mogel udeležiti, zato je bila točka o napredku na področju razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila umaknjena z dnevnega reda seje.

V nadaljevanju je B. Bjelica podal nekaj ključnih informacij o poslovnih takojšnjih plačilih v okviru plačilnega sistema BIPS, ki ga upravlja družba Bankart d. o. o. Udeležba v plačilnem sistemu BIPS ni obvezna, je pa v Sloveniji v BIPS vključenih 14 bank in hranilnic. V letu 2020 bodo določene banke že ponujale tudi čezmejna takojšnja plačila, ki se bodo izvrševala preko sistema TIPS (Target Instant Payment Settlement), ki deluje že od leta 2018. TIPS omogoča čezmejna evrska plačila na IBAN račune prejemnikov v EU. Decembra 2020 bo šest slovenskih bank vstopilo v TIPS, vse ostale banke in hranilnice se bodo vključile v letu 2021.

S. Anko je dodal, da je čezmejna nedosegljivost takojšnjih plačil eden glavnih dejavnikov razdrobljenosti trga plačil. Evropska komisija je nedavno sprejela tudi sveženj o digitalnih finančnih, s ciljem vzpostaviti integriran sistem plačil malih vrednosti v EU, vključno z rešitvami za takojšnja čezmejna plačila. Takojšnja plačila so eden ključnih dejavnikov napredka na področju plačevanja in bodo sčasoma nadomestila navadna SEPA plačila, uvedba P2P rešitev za plačevanje med posamezniki pa predstavlja nadomestek gotovine.

NSP/2020/007

V razpravi, ki je sledila, je L. Gabrovšek zastavil vprašanje, ali je storitev takojšnjih plačil premijska storitev, ki jo izbereš v svoji mobilni banki. S. Anko je pojasnil, da je danes premijska storitev nujno plačilo, ki se izvede preko plačilnega sistema TARGET2. Takojšnja plačila pa postajajo nova realnost, t. i. »new normal«, za katera se bo praviloma obračunalo najnižje nadomestilo. B. Bjelica je še dodal, da se komitent ne odloči za plačilni sistem, ampak za frekvenco plačila: normalno, nujno, takojšnje.

Sklep 8: Sekretariat NSP pozove Odbor za shemo Flick, da poda kratko statusno poročilo o napredku na področju razvoja slovenske sheme za takojšnja plačila. Sekretariat NSP s poročilom seznanil člane NSP.

Sklep 9: NSP se je seznanil s ključnimi informacijami o poslovnih takojšnjih plačilih v okviru plačilnega sistema BIPS.

Ad 5)

Aktivnosti v boju proti "sivi ekonomiji"

V uvodu je S. Anko pojasnil, da se tematika sive ekonomije dotika vseh deležnikov NSP, saj je v osnovi povezana s plačevanjem. Siva ekonomija predstavlja izpad davčnih prihodkov države in posledično pomanjkanje sredstev za oskrbo z javnimi dobrinami, zato morajo zaradi tistih, ki se izogibajo plačevanju davkov, ostali plačevati davke po višjih davčnih stopnjah.

V nadaljevanju sta A. Mejač Krassnig ter L. Gabrovšek predstavila rezultate raziskav, ki so jih pri družbi Visa Europe in pri družbi Mastercard Europe izvedli na temo boja proti sivi ekonomiji. Tako A. Mejač Krassnig kot tudi L. Gabrovšek sta v tem kontekstu poudarila predvsem velik pomen in prednosti, ki jih v boju proti sivi ekonomiji predstavljajo digitalna plačila. L. Gabrovšek je dodal, da postaja čedalje bolj pomemben tudi vidik potrošnika, kar pomeni, da čedalje več držav ne dovoli trgovcem, da svoje storitve ponujajo le za gotovino, in na ta način pospešujejo uporabo elektronskih načinov plačevanja.

V. Kunštek je dodatno pojasnila, da lahko ukrepe Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) v boju proti sivi ekonomiji razdelimo na preventivne ukrepe (obveščanje javnosti prek medijev, izvajanje nagradnih iger – »Vklopi razum, zahtevaj račun«, izobraževanje davčnih zavezancev...) in nadzorne funkcije (nadzor na trgu dela – odkrivanje in preprečevanje dela na črno, nadzor na področju davčnih blagajn in e-poslovanja). Glede predstavljenih praks drugih držav v zvezi s plačevanjem davkov je bilo pojasnjeno, da je tudi FURS skupaj z Upravo Republike Slovenije za javna plačila omogočil plačilo davkov preko spletnega portala eDavki. Za vse naštetе aktivnosti v boju proti sivi ekonomiji FURS ocenjuje, da so prispevale k spremembi odnosa javnosti do sive ekonomije in davčnih utaj v zadnjih letih, kar se kaže tudi v zmanjšanju davčne vrzeli na področju DDV (s 4,4 % BDP v letu 2017 na 3,8 % BDP v letu 2018).

NSP/2020/007

Sklep 10: NSP se je seznanil s predstavitvami družbe Visa Europe in Mastercard Europe ter Finančne uprave Republike Slovenije glede aktivnosti v boju proti sivi ekonomiji.

Sklep 11: Finančna uprava Republike Slovenije do 19. seje NSP preuči možno vlogo NSP v boju proti sivi ekonomiji v Sloveniji. V primeru, da Finančna uprava Republike Slovenije presodi, da lahko NSP s svojo funkcijo aktivno pripomore v boju proti sivi ekonomiji, bo na 19. seji NSP potekala razprava o nadaljnjih aktivnostih, ki jih lahko NSP izvede v povezavi s tem.

Ad 6)

Vpliv pandemije COVID-19 na plačevanje

L. Gabrovšek je predstavil izsledke študije družbe Mastercard Europe o vplivu pandemije COVID-19 na plačevanje. Izsledki študije kažejo, da je za potrošnike pri plačevanju izjemnega pomena možnost brezgotovinskega plačevanja, čedalje večjega pomena za potrošnike je tudi možnost brezstičnega plačila. Študija je zabeležila tudi izjemen porast spletnih nakupov v primerjavi z obdobjem pred pandemijo, opazen pa je tudi trend spremenjenih potrošniških navad, saj študija beleži višjo povprečno vrednost nakupa kot pred pandemijo.

V debati, ki je sledila, je več deležnikov izpostavilo, da so v času pandemije opazili trend zmanjševanja števila dvigov na bankomatih, povprečni znesek dvigov pa se je povečal. Opazili so tudi trend naraščanja števila kartičnih plačil ter spremembe v vedenju trgovcev (večje zanimanje za vzpostavitev spletnih trgovin). S. Anko se je na ta opažanja odzval s komentarjem, da smo v Banki Slovenije na začetku pandemije sicer zaznali izjemno veliko število dvigov ter izjemno visoke povprečne zneske dvigov na bankomatih, kar si razlagamo s tem, da so iz previdnosti v tistem obdobju, ljudje želeli imeti doma večje količine gotovine. Poleg tega smo v Banki Slovenije zaznali tudi porast spletnih nakupov med vikendi, ko so bile trgovine zaprte.

V nadaljevanju je S. Anko izpostavil, da je Slovenija ena redkih držav EU, kjer je mejni znesek brez vnosa PIN pri brezstičnem plačevanju v času pandemije ostal nespremenjen. Ob tem je apeliral na banke, da ponovno razmislijo o dvigu mejnega zneska brez vnosa PIN pri brezstičnem plačevanju s 25 evrov. A. Mejač Krassnig in L. Gabrovšek sta ob tem podala informacijo, da EU države, ki so v času pandemije dvignile mejni znesek brez vnosa PIN pri brezstičnem plačevanju, ne poročajo o povečanju števila zlorab v povezavi s tem. N. Tomc Jovović je pojasnila razloge, zakaj so slovenske banke v času pandemije sprejele odločitev, da ostane mejni znesek brez vnosa PIN pri brezstičnem plačevanju nespremenjen (porast spletnega nakupovanja, kjer je potrebna avtentikacija vsake transakcije, ne glede na znesek; banke so med pandemijo vodile redno komunikacijo s trgovci s ciljem, da le-ti skrbijo za vzdrževanje ustrezne higiene tipkovnic za vnos PIN; bojazen pred morebitnimi zlorabami), ob tem pa izrazila pripravljenost, da Odbor za kartično poslovanje tematiko dviga limita pri brezstičnem poslovanju ponovno preuči. M. Tretnjak je ob tem izpostavil tudi vidik potrošnikov, ter dal pobudo za preučitev možnosti nastavitve osebne limita.

NSP/2020/007

Sklep 12: NSP apelira na Odbor za kartično poslovanje, da na podlagi izkušenj z brezstičnim plačevanjem tekom pandemije COVID-19 ponovno preuči možnost dviga mejnega zneska brez vnosa PIN pri brezstičnem plačevanju s 25 evrov na 50 evrov ter pri tem upošteva vidik enotne uporabniške izkušnje in možnosti nastavitve osebnega limita.

Sklep 13: NSP se je seznanil z izsledki študije družbe Mastercard Europe o vplivu pandemije COVID-19 na plačevanje.

Ad 7)

Razno

V okviru točke razno na seji ni bilo obravnavanih tematik.

Naslednja seja NSP bo predvidoma decembra 2020.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, 21. 10. 2020.